

13.2.2020

EOAK/3959/2019

Ratkaisija: Oikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Elina Castrén

PERHESIDEPERUSTEISEN OLESKELULUPAHAKEMUKSEN KÄSITTELY

1 KANTELU

Kantelija arvosteli Maahanmuuttoviraston menettelyä hänen oleskelulupahakemuksensa käsittelyssä. Kantelija kirjoittaa jättäneensä oleskelulupahakemuksen perhesiteen perusteella kesäkuussa 2017. Hän ei ollut saanut päätöstä vielä heinäkuussa 2019, jolloin kantelu tuli vireille. Kantelijan oleskelulupahakemuksen käsittely oli kestänyt yli 24 kuukautta. Kantelija kirjoittaa, että Maahanmuuttoviraston aika-arviot siirtyivät useita kertoja. Kantelija katsoo, ettei menettely ole ollut lain mukaista.

2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin Maahanmuuttoviraston selvitys. Saadussa selvityksessä todetaan muun muassa seuraavaa:

Kantelija haki Suomesta kansainvälistä suojelua 5.9.2015. Maahanmuuttovirasto teki asiassa kielteisen päätöksen 30.11.2016. Kantelija valitti päätöksestä Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen, joka 3.5.2018 annetulla päätöksellä palautti asian Maahanmuuttovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Kantelijalle pidettiin uusi turvapaikkapuhuttelu 4.12.2018 ja jatkopuhuttelu 27.3.2019. Maahanmuuttovirasto teki kansainvälistä suojelua koskevan päätöksen 12.7.2019 ja se annettiin kantelijalle tiedoksi 9.8.2019.

Kantelija haki oleskelulupaa perhesiteen perusteella 6.6.2017. Oleskelulupahakemuksen perusteena oli avioliitto Suomen kansalaisen kanssa. Maahanmuuttoviraston maahanmuuttoyksikkö aloitti hakemuksen käsittelyn 11.11.2017 tavanomaisten rekisteritarkastusten tekemisellä. Kantelijalle ja hänen puolisolleen lähetettiin perhesidehakemusta koskevat kirjalliset kuulemiset 20.3.2018, joihin he vastasivat 21.3 ja 26.3.2018. Perhesidehakemus siirrettiin turvapaikkayksikköön 7.5.2018, koska kantelijan turvapaikka-asia oli palautunut hallinto-oikeudesta takaisin Maahanmuuttovirastolle. Kantelijalle ja hänen puolisolleen järjestettiin suullinen kuuleminen 21.5.2019 perhesidehakemukseen liittyen. Kantelijalle myönnettiin 12.7.2019 jatkuva oleskelulupa perhesiteen perusteella. Päätös annettiin tiedoksi 9.8.2019.

3 RATKAISU

Katson Maahanmuuttoviraston menettelyä lainvastaisesti kantelijan perheenjäsenten oleskelulupahakemusten käsittelyssä. Maahanmuuttoviraston käsittelyaika ylitti ulkomaalaislain 69 a §:ssä säädetyn 9 kuukauden määräajan.

Perustelen ratkaisuani seuraavasti.

Ulkomaalaislain 69 a §:n mukaan perhesiteen perusteella tehtyä oleskelulupahakemusta koskeva päätös on annettava hakijalle tiedoksi viimeistään yhdeksän kuukauden kuluttua hakemuksen jättämisestä. Poikkeuksellisissa olosuhteissa päätös voidaan antaa tiedoksi myöhemmin. Poikkeukselliset olosuhteet asian käsittelyn aikana voivat tarkoittaa esimerkiksi poikkeuk-

sellisen vaikeaa tapausta, ulkomailla tapahtuvan suullisen kuulemisen vaatimaa poikkeuksellisen pitkää aikaa taikka lisäselvitysten tai lausuntojen hankkimista. Lisäselvitysten ja lausuntojen hankkimista voidaan pitää poikkeuksellisina olosuhteina vain, jos kyseessä on tavallisesta asian selvittämisestä poikkeava, laajempi tai vaivalloisempi lisäselvityksen tai lausunnon hankkiminen.

Maahanmuuttovirasto toteaa selvityksessään, että kantelijan perhesideperusteisen oleskelulupahakemuksen käsittelyaika 6.6.2017- 9.8.2019 ylitti selkeästi ulkomaalaislain 69 a §:n mukaisen yhdeksän kuukauden enimmäiskäsittelyajan.

Kantelijan jättämän oleskelulupahakemuksen käsittelyaika on ollut hieman yli 26 kuukautta. Käsittelyaika on ylittänyt laissa määritellyn enimmäiskäsittelyajan 17 kuukaudella. Kyseessä on laissa määritellyn enimmäiskäsittelyajan huomattavan pitkä ylitys.

Asiassa ei ole esitetty tai ilmennyt sellaisia poikkeuksellisia olosuhteita, joiden perusteella käsittelyajan ylitykselle, olisi lain mukainen syy.

Maahanmuuttovirasto on tuonut esille Sisäministeriön kanteluasiaa koskevan päätöksen, jossa todetaan, ettei perhesidehakemuksen kanssa samanaikaisesti vireillä olevaa turvapaikkahakemusta voida lähtökohtaisesti pitää sellaisena laissa mainittuna poikkeuksellisena olosuhteena, jolloin enimmäiskäsittelyajasta voidaan poiketa.

Kantelijan asiassa laissa säädetty enimmäiskäsittelyaika oli ylittynyt jo silloin, kun asia siirrettiin toisen yksikön käsiteltäväksi.

Maahanmuuttovirasto toteaa selvityksessään, että kantelijan perhesidehakemuksen käsittelyaikaan vaikutti hakemusruuhkat sekä maahanmuuttoyksikössä että turvapaikkayksikössä. Maahanmuuttovirasto on selvityksen mukaan jo pidemmän aikaa tehnyt töitä sen eteen, että hakemukset saadaan käsiteltyä laissa asetetuissa määräajoissa. Selvityksessään Maahanmuuttovirasto pahoittelee oleskelulupahakemuksen pitkästä käsittelyajasta kantelijalle ja hänen puolisolleen aiheutunutta harmia.

Maahanmuuttovirasto toteaa selvityksessään, että hakijalle ja hänen puolisolleen on annettu useita käsittelyaika-arvioita, jotka eivät kuitenkaan lopulta pitäneet paikkaansa.

Olen useissa päätöksissäni huomauttanut Maahanmuuttovirastoa siitä, ettei hakemuksia ole käsitelty ilman aiheetonta viivytystä tai lainmukainen enimmäiskäsittelyaika on ylitetty (esimerkiksi päätökset EOAK 155/2019, EOAK 2222/2019, EOAK 2480/2019, EOAK 3309/2019 ja EOAK 4409). Samaan asiaan on kiinnitetty huomiota useissa apulaisoikeuskanslerin päätöksissä (mm. 28.5.2018 annettu päätös OKV/1166/1/2017 ja 5.9.2019 annettu päätös OKV 1289/1/2018).

Olen lisäksi useita kertoja kiinnittänyt Maahanmuuttoviraston huomiota siihen, ettei viranomaisen organisaatioon tai resursseihin liittyvillä syillä voida perustella poikkeamista laissa säädettyistä enimmäiskäsittelyajoista tai siitä, mitä perustuslain, ulkomaalaislain ja hallintolain säännökset edellyttävät viivytyksettömältä käsittelyltä.

4 TOIMENPITEET

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 10 §:n 1 momentin nojalla annan Maahanmuuttovirastolle huomautuksen edellä selostetusta asian käsittelyn lainvastaisesta viivästyisestä. Tässä tarkoituksessa lähetän Maahanmuuttovirastolle jäljennöksen tästä päätöksestäni.